

prima instanță: V. Stihî
instanța de apel: E. Ababei, G. Polivenco, A. Garbuz

nr.2ra-1759/15

DECIZIE

23 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii Ion Corolevschi, Iuliana Oprea, Ion Druță, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Sigaev Valeriu, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sigaev Valeriu împotriva ÎM CIA „Transelit” SRL, Ștefan Șoșu cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 17 martie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de către Sigaev Valeriu și menținută hotărârea Judecătoriei Telenești din 07 aprilie 2014

c o n s t a t ă

La 22 februarie 2013 Sigaev Valeriu a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM CIA „Transelit” SRL, Ștefan Șoșu cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 09 octombrie 2011 în jur de orele 12.30, Șoșu Ștefan conducând automobilul de model W – Caddy cu n/î RSAL 048 pe traseul Bălți –Sărăteni, km 53, a încălcat prevederile art. 42 p. 2.4 a Regulamentului circulației rutiere și ca rezultat a tamponat automobilul de model Mercedes Sprinter cu n/î BLDG 820, la volanul căruia se afla Sigaev Valeriu.

Conform procesului-verbal de contravenție administrativă din 30 noiembrie 2011, Șoșu Ștefan a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 242 al. (1) CC, iar conform deciziei agentului constator T. Popovici, pîrîtlui i-a fost aplicată sancțiunea administrativă sub formă de amendă în mărime de 40 unități convenționale și 5 puncte de penalizare.

Deoarece automobilul persoanei vinovate era asigurat la ÎM CIA „Transelit” SRL, la 10 octombrie 2011 la cererea părților pe faptul accidentului rutier a fost deschis dosarul de daune nr. 065/11-2011.

Conform procesului-verbal de constatare a pagubelor din 30 noiembrie 2011, efectuat de experții companiei de asigurare, s-a constatat că prejudiciul cauzat

constituie 26562 lei.

Nefiind de acord cu suma prejudiciului stabilit de companie, reclamantul s-a adresat către Centrul Național de Expertize Judiciare pentru efectuarea unei alte expertize de constatare tehnico-științifice. Or, prin raportul nr. 2259 din 14 noiembrie 2012, costul pieselor de schimb a fost stabilit în mărime de 121847,18 lei, iar costul reparației automobilului deteriorat a fost determinat în sumă de 10134,90 Euro.

La solicitarea reclamantului de achitare a despăgubirii de asigurare, ÎM CIA „Transelit” SRL a refuzat de a achita suma prejudiciului determinată de Centrul Național de Expertize Judiciare, recunoscând-o doar parțial, în sumă de 26562 lei.

Susține că i-au fost cauzate și suferințe morale enorme, apreciate în sumă de 50000 lei, precum și a avut de suportat cheltuieli de judecată în sumă de 500 lei pentru întocmirea acțiunii, 642 lei pentru întocmirea raportului de expertiză și 5000 lei cheltuieli de asistență juridică.

Cere reclamantul încasarea de la ÎM CIA „Transelit” SRL a despăgubirii de asigurare în sumă de 10134,90 Euro, convertiți în valută națională la data executării hotărârii, precum și încasarea de la Șoșu Ștefan a prejudiciului moral de 50000 lei și a cheltuielilor de judecată de 6142 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Telenеști din 07 aprilie 2014, a fost admisă parțial acțiunea și dispusă încasarea de la CIA „Transelit” SRL în beneficiul lui Sigaev Valeriu a despăgubirii de asigurare de 26562 lei, iar de la Șoșu Ștefan a fost dispusă încasarea prejudiciului moral de 5000 lei, în rest acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 17 martie 2015, a fost respins apelul declarat de către Sigaev Valeriu și menținută hotărârea Judecătoriei Telenеști din 07 aprilie 2014. Totodată, conform art. 94 CPC a fost dispusă încasarea de la Sigaev Valeriu în beneficiul lui Șoșu Ștefan a sumei de 3000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

La 19 mai 2015 Sigaev Valeriu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri, de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel a apreciat arbitrar raportul de constatare tehnico-științific a Centrului Național de Expertize Judiciare și a dat prioritate procesului-verbal de constatare a pagubelor din 30 noiembrie 2011 efectuat de experții companiei de asigurare, care a stabilit suma prejudiciului de 26562 lei. Or, acesta din urmă contravine circumstanțelor cauzei.

Ba mai mult, deși acțiunea reclamantului a fost admisă în parte, instanța de apel eronat a dispus încasarea cheltuielilor de judecată de 3000 lei de la apelantul Sigaev Valeriu în beneficiul intimatului – pîrît Șoșu Ștefan și, respectiv, eronat a aplicat prevederile art. 94 CPC.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 19 mai 2015 în termen, în cazul în care decizia motivată a instanței de apel din 17 martie 2015 a fost recepționată de acesta la 23 martie 2015, conform avizului de la f.d. 200.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum s-a stabilit, la data de 09 octombrie 2011 în jur de orele 12.30, Șoșu Ștefan conducând automobilul de model W – Caddy cu n/î RSAL 048 pe traseul Bălți –Sărăteni, km 53, a încălcat prevederile art. 42 p. 2.4 a Regulamentului circulației rutiere, iar ca rezultat a tamponat automobilul de model Mercedes Sprinter cu n/î BLDG 820, la volanul căruia se afla Sigaev Valeriu.

Conform procesului-verbal de contravenție administrativă din 30 noiembrie 2011, Șoșu Ștefan a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 242 al. (1) CC și aplicată lui sancțiunea administrativă sub formă de amendă în mărime de 40 u.c. și 5 puncte de penalizare, conform deciziei agentului constator T. Popovici.

Deoarece automobilul persoanei vinovate era asigurat la ÎM CIA „Transelit” SRL, la cererea părților la data de 10 octombrie 2011 pe faptul accidentului rutier a fost deschis dosarul de daune nr. 065/11-2011, iar prin procesul-verbal de constatare a pagubelor din 30 noiembrie 2011, efectuat de inginerul-expert al companiei de asigurare, a fost determinată mărimea prejudiciului de 26562 lei.

Nefiind de acord cu suma prejudiciului stabilit de companie, recurentul s-a adresat către Centrul Național de Expertize Judiciare pentru efectuarea unei alte expertize de constatare tehnico-științifice, care prin raportul nr. 2259 din 14 noiembrie 2012 a stabilit valoarea prejudiciului automobilului Mercedes Sprinter cu n/î BLDG 820, cu includerea uzurii de exploatare de 77%, în sumă de 69712 lei.

Deoarece ÎM CIA „Transelit” SRL a refuzat de a achita recurentului – reclamant despăgubirea de asigurare în mărimea pretinsă de acesta, ultimul a depus prezenta cerere de chemare în judecată.

Prima instanță și-a motivat soluția de încasare a sumei de 26562 lei în baza procesului-verbal de constatare a pagubelor din 30 noiembrie 2011 întocmit de ÎI „Scînteia-Televca”, ca fiind întocmit cu respectarea prevederilor Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 și Hotărîrii CNPF nr. 13/1 din 03 aprilie 2008. Totodată, instanța a stabilit că deși raportul de constatare tehnico-științific a Centrului Național de Expertize Judiciare din 14 noiembrie 2012 a fost întocmit conform normelor în vigoare și cu aplicarea coeficientului de uzură, acesta nu a fost acceptat ca probă, din cauza stabilirii coeficienților la costul lucrărilor și al pieselor de schimb, precum și determinării prețurilor conform catalogului Eurotax Repair Estimate.

Instanța de apel, la rîndul său, deși a considerat că raportul de constatare tehnico-științific din 14 noiembrie 2012 nu contrazice concluzia ÎM CIA „Transelit” SRL, a stabilit însă că nu este una pertinentă și concludentă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră eronate și premature concluziile instanțelor referitor la determinarea mărimii despăgubirii de asigurare reieșind din următoarele.

Conform procesului-verbal de examinare și verificare a stării tehnice a unității de transport, întocmit la 09 octombrie 2011 de agentul constatator la locul producerii accidentului rutier (f.d.5-6), au fost stabilite un șir de defecțiuni exterioare și deteriorări la automobilul de model Mercedes Sprinter cu n/î BLDG 820, care în mare parte se regăsesc și în conținutul procesului-verbal a ÎM CIA „Transelit” SRL de constatare a pagubelor din 30 noiembrie 2011 (f.d.70-71), precum și în raportul CNEJ din 14 noiembrie 2012 (f.d. 24-26), cu excepția unor defecțiuni ascunse care au fost stabilite ulterior, după cum a declarat nemijlocit în ședința de judecată și Butușan Victor, audiat în calitate de specialist din partea companiei de asigurare (f.d. 103 verso).

Reprezentantul ÎM CIA „Transelit” SRL conform referinței de la f.d. 69 a indicat faptul că atât expertul CNEJ, cât și expertul companiei de asigurare la stabilirea cuantumului despăgubirii s-au condus de prețurile catalogului Eurotax Repair Estimate, care include estimări standard de reparație a autovehiculului și întocmirea unui deviz în acest sens.

Or, ambii experți conducându-se de datele aceluiși catalog Eurotax Repair Estimate, au evaluat vădit diferențiat costul reparației părților componente a autovehiculului, a pieselor avariate și înlocuirea lor. Cu toate acestea instanțele au admis ca probă procesul-verbal a ÎM CIA „Transelit” SRL din 30 noiembrie 2011, ce a stabilit costul lucrărilor de reparație și schimb într-o mărime diminuată, fără însă a da aprecierea faptului că la automobilul de model Mercedes Sprinter cu n/î BLDG 820n urma accidentului rutier au fost stabilite defecțiuni și deteriorări la 30 de poziții.

Deși instanțele au indicat că cuantumul despăgubirii urma a fi stabilit conform prețurilor medii de pe piața Republicii Moldova, la materialele dosarului nu a fost anexată de partea adversă vreun calcul în acest sens, eliberat de o unitate de specialitate, or costul reparației autovehiculului se stabilește pe baza documentelor eliberate de unitatea de specialitate acceptată de părți, inclusiv a unităților din străinătate, conform art. 23 al. (4) și al. (6) a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006. Un astfel de cost însă propus de compania de asigurare, nu a fost acceptat de Sigaev Valeriu.

Nu s-a dat apreciere nici declarațiilor expertului CNEJ – Cechin Adrian (f.d. 118, 118 verso), care a explicat că la întocmirea raportului din 14 noiembrie 2012 s-a condus de prevederile art. 23 al. (7) a Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006, care indică că în cazul în care pentru repararea autovehiculului este necesară cumpărarea în valută străină a unor piese sau materiale, costul lor este egal costului de achiziție prevăzut în actele de cheltuieli prezentate (inclusiv cheltuielile de transport, taxele vamale și TVA aferentă), echivalat în lei moldovenești la cursul oficial al leului moldovenesc valabil la data plății facturii. În astfel de cazuri, costul părților componente, al pieselor sau al materialelor nu va depăși prețul de vânzare practicat de unitățile de specialitate din Republica Moldova, dacă sînt comercializate și în Republica Moldova.

Ba mai mult, au fost ignorate și prevederile art. 23 al. (8) a Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006, care expres stabilește că dacă la unele părți componente sau piese pentru autovehicul nu există prețuri practicate de unitățile de specialitate, valoarea de nou a acestora se stabilește pe baza prețurilor din cataloagele pieselor de schimb sau,

în lipsă, prin analogie cu prețurile la părțile componente sau la piesele unor autovehicule similare.

Deși expertul Cechin Adrian a stabilit costul pieselor de schimb și a lucrărilor de reparație conform catalogului Eurotax Repair Estimate, la determinarea prejudiciului material final acesta a luat în considerație costurile medii ale întreprinderii de reparație, care constituie 69712 lei (f.d. 26).

Colegiul mai constată că, deși instanțele au dispus încasarea prejudiciului de 26562 lei, suma dată nu se regăsește în conținutul Calculului despăgubirii de asigurare pentru autovehiculul avariat, efectuat de ÎI „Scînteia-Televecă”, și care este anexă la procesul-verbal de constatare a pagubelor la autovehicule întocmit de ÎM CIA „Transelit” SRL la 10 octombrie 2011 (f.d. 77-78). Or, din textul acestuia rezultă că costul total al lucrărilor de reparație, al părților componente și a pieselor necesare de a fi schimbate constituie 39640,80 lei, iar prin scăderea uzurii din valoarea de nou a autovehiculului (5751,90 lei) rezultă valoarea finală de 33888,90 lei.

Cu toate acestea însă, instanțele admițînd ca probă procesul-verbal a ÎM CIA „Transelit” SRL din 30 noiembrie 2011, au dispus încasarea despăgubirii de asigurare în mărimea solicitată de compania de asigurare, de 26562 lei.

Reieșind din principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, rezultă că instanța care judecă pricina creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, astfel încît să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, precum și să creeze posibilități egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, încît nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Avînd în vedere că în calitate de probe se admit și concluziile experților, părțile nu sunt degrevate de dreptul de a cere dispunerea efectuării expertizei, în vederea elucidării unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale.

La caz, Colegiul constată că instanțele au admis ca probă concluzia unui specialist din cadrul companiei de asigurare, a lui Butușan Victor, care activează în baza legitimației eliberate de Camera de Comerț și Industrie, respingînd însă pe deplin concluziile expertului-automerceolog judiciar de categoria superioară - Cechin Adrian, cu un stagiul de activitate în domeniul dat de 10 ani. Or, raportul scris al specialistului nu poate înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă, în conformitate cu art. 148 al. (1) CPC. În circumstanțele date, instanța prin prisma art. 159 CPC urmează a pune în discuție posibilitatea efectuării unei expertize suplimentare sau repetate.

Colegiul mai reține că, Curtea de Apel Bălți la pronunțarea deciziei nu s-a expus în vreun mod la argumentul apelantului vis-a-vis de diminuarea de către prima instanță a mărimii prejudiciului moral dispuse spre încasare de la persoana culpabilă în comiterea accidentului rutier - Ștefan Șoșu, prin ce a încălcat limitele judecării apelului (art. 373 CPC).

Eronat instanțele s-au expus și asupra capătului de cerere cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată. Astfel, deși prima instanță a dispus achitarea în parte a despăgubirii de asigurare în folosul recurentului-reclamant, cerința de încasare a

cheltuielilor de judecată a fost respinsă integral, pe motiv că Sigaev Valeriu nu întrunește condițiile art. 94 CPC. Or, concluziile instanței sunt contrare prevederilor art.94 al. (1) CPC, care expres indică că dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții.

Totodată, deși acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, instanța de apel a dispus încasarea de la apelantul Sigaev Valeriu în beneficiul intimatului Ștefan Șoșu a cheltuielilor de asistență juridică în mărimea deplină de 3000 lei, iar pretențiile lui Sigaev Valeriu în acest sens au fost respinse integral. Or, în sensul dat, instanța de recurs constată că Curtea de Apel Bălți a aplicat eronat normele procesuale ce țin de repartizarea cheltuielilor de judecată între părți.

Cele menționate denotă faptul că instanțele nu au soluționat fondul cauzei, circumstanță ce impune casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 17 martie 2015, cu remiterea pricinii la rejudecare în instanța de apel. Or, instanța de recurs poate restitui pricina spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a fost constatată încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art.432 alin.(3) lit.d) și f) CPC.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o decizie întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Sigaev Valeriu.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 17 martie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sigaev Valeriu împotriva ÎM CIA „Transelit” SRL, Ștefan Șoșu cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Ion Corolevschi

Iuliana Oprea

Ion Druță

Galina Stratulat